

Status på arbejdet med bæredygtig udvikling i læreruddannelsen

UBU workshop på KP d. 23/11 2023

Det tværgående nationale netværk for bæredygtig udvikling i LU23

Diana (PHA), Dorte (UCL), Kristian (UC Syd),
Andy (KP), Søren (VIA UC) og Klaus (LLN/UCL)

Program for workshoppen (kl. 14.10-15.10)

- Del I: Fælles introduktion (ca. 15 min.)
 - Introduktion til netværket samt centrale begreber i arbejdet med bæredygtighed i undervisningen, v/Søren.
- Del II: Gruppearbejde (ca. 35 min.)
 - Der gives en fælles intro til gruppearbejde, v/Diana.
 - Deltagerne inddeles i grupper efter fag/interesseområde, hvor der arbejdes med temaet lærerkompetencer.

Kort afslutning med opsamling af pointer (ca. 10 min.).

Uddrag af netværkets opdrag fra LLN

(opdrag fra LLN d. 22/11 2022)

Netværkets formål

”... er sikre, at læreruddannelsernes viden og praksis i relation til bæredygtighed deles, udvikles og sættes i spil ift. læreruddannelsens grundfag og på tværs af fag”.

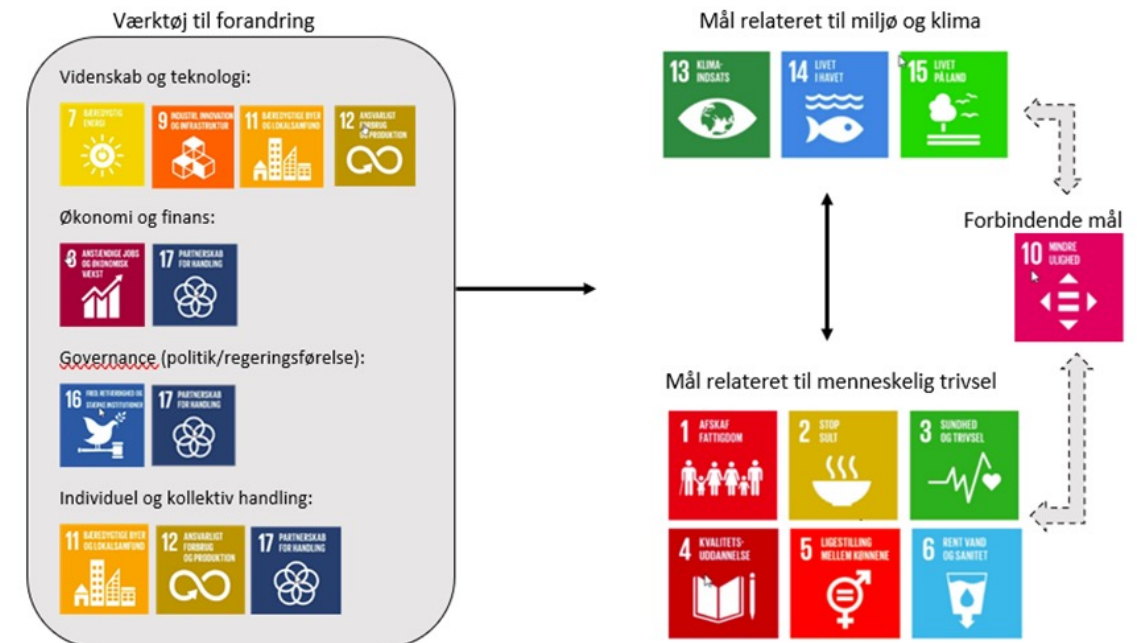
Dette med baggrund i at bæredygtighed nævnes til slut i formålet for LU23.

Netværkets opgave

- *”at **give sparring** i arbejdet med læreruddannelsens **fagbeskrivelser**.*
- *at **samle og dele eksisterende erfaringer og viden** om, hvordan der **kan arbejdes** med bæredygtighed i læreruddannelsens **forskellige fag**.*
- *at **rådgive LLN** vedr. og eventuelt **gennemføre kompetenceudvikling** i bæredygtighed i relation til **hele skolens virksomhed**.*
- *at **give LLN sparring** på spørgsmål omkring bæredygtighed i læreruddannelsen”.*

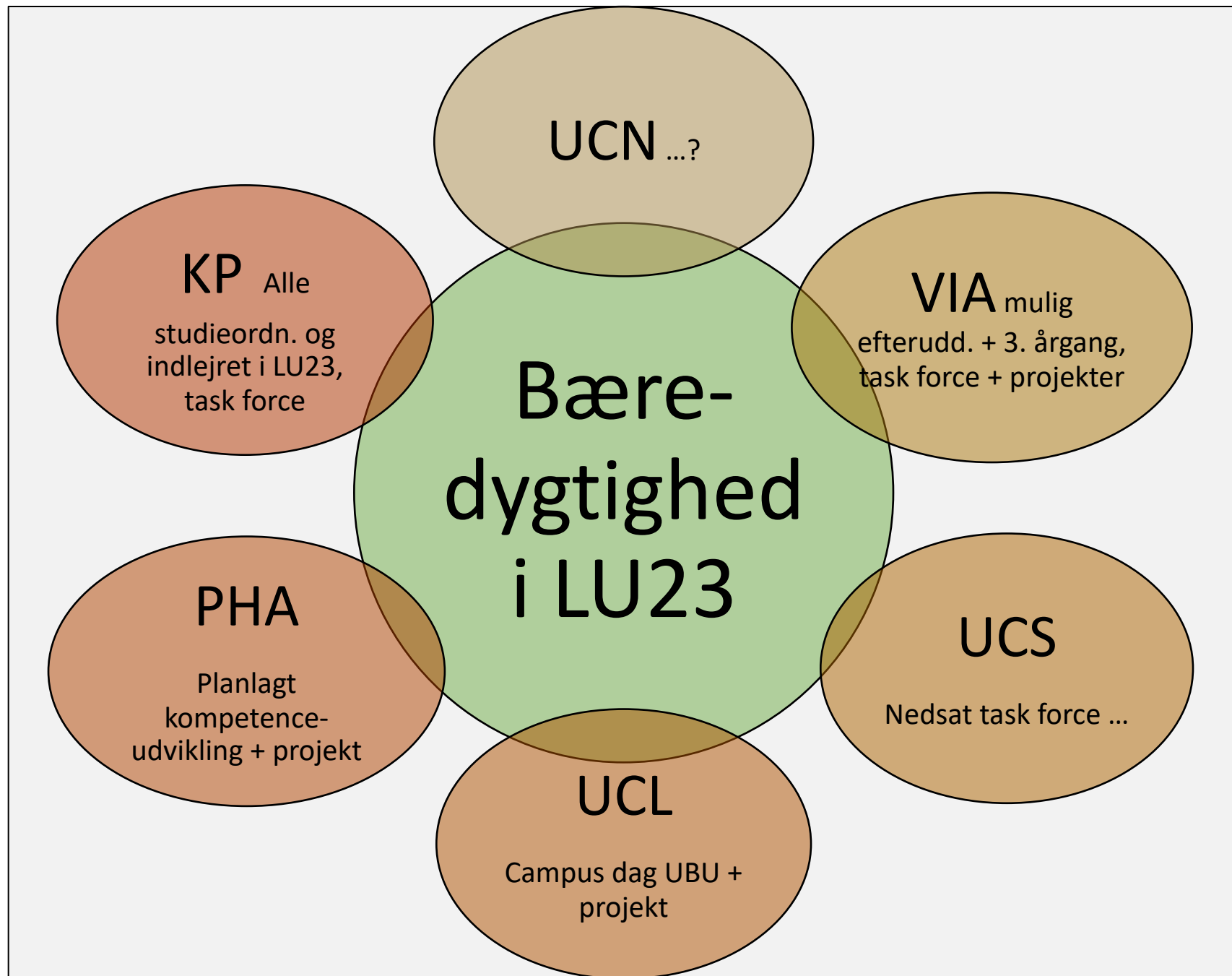
Centrale begreber ift. UBU

- Bæredygtigheds begrebet med de tre søjler: miljø, socialt, økonomisk (Brundtland, 1987, Læssøe, 2020).
- FN's 17 bæredygtighedsmål ("Lagkage-modellen, SRK eller Richardson i Håbets og handlingens pædagogik – undervisning i verdensmål og bæredygtighed).
- Antropocæne tidsalder (Bubandt, 2021; Lewis & Maslin, 2015; Steffen et al., 2011).
- UNESCO bæredygtigheds-mål og -kompetencer (UNESCO, 2017).
- Handlekompetence: viden, visioner, engagement, handle-erfaringer (Jensen og Schnack, 1997).

Bæredygtigheds-tiltag på lærer-uddannelserne

Ifm. LU23 er lærer-uddannelserne på de forskellige professionshøjskoler i gang med, i forskelligt omfang, at inkorporere bæredygtighed i læreruddannelsen.

Foreløbig samlet analyse af bekendtgørelse og studieordninger i LU23

Analysen omfatter fagene i lærerens grundfaglighed, undervisningsfagene samt studieordningens fællesdel. Valgfagene nævnt i bekendtgørelsen er ikke omfattet.

+ = Bæredygtighed er specifikt nævnt i egen formuleret studieordningstekst.

(+) = Bæredygtighed er nævnt i studieordningen men i form af bekendtgørelsestekst.

Nr.	Fag	Bekendt.	Prøvebeskr.	KP	AB	UCL	UCS	VIA	UCN
1	Pædagogik og Almen didaktik	+		+		+	(+)	(+)	(+)
2	Pædagogisk psykologi, inklusion og specialpædagogik			+					
3	Livsoplysning: kristendomskundskab, idéhistorie, medborgerskab og autoritet	+		+	+		(+)	+	(+)
4	Dansk som andetsprog i grundfagligheden (5 ECTS-point)			+					
5	Billedkunst			+					
6	Biologi	+	+	+	+	+	(+)	+	+
7	Dansk 1.-6. klassestrin (50 ECTS-point)			+					
8	Dansk 4.-10. klassestrin (50 ECTS-point)			+					
9	Dansk som andetsprog som undervisningsfag (35 ECTS-point)			+					
10	Engelsk			+					
11	Fransk			+					
12	Fysik/kemi			+	+	+		+	
13	Geografi	+	+	+	+	+	(+)	+	+
14	Historie	+		+	+		(+)	(+)	(+)
15	Håndværk og design	+		+		+	(+)	(+)	(+)
16	Idræt			+					
17	Kristendomskundskab/religion			+					
18	Madkundskab	+		+	+	+	(+)	(+)	+
19	Matematik 1.-6. klassestrin (35 ECTS-point)			+					
20	Matematik 1.-10. klassestrin (50 ECTS-point)			+					
21	Musik	+		+			(+)	(+)	(+)
22	Natur/teknologi	+		+		+	(+)	+	+
23	Samfundsfag	+		+		+	(+)	(+)	(+)
24	Specialpædagogik som undervisningsfag (35 ECTS-point)								
25	Tysk			+					
26	Studieordningens fællesdel			+				(+)	

Arbejde med case – ca. 35 min.

(humanistiske/kultur fag; LG fag; naturfag; praktisk/musiske fag)

- Man kobler sig op på en af ovenstående fire grupper.
- Der ligger et A3 arbejdsark på bordet, hvor der er 4 forhold I diskuterer ud fra.
- Skriv de pointer I når frem til under hvert af de 4 forhold.
- Til slut fremlægges jeres væsentligste pointe i plenum.

- Vi indsamler arkene og de indgår i vores datamateriale fremadrettet – på forhånd tak!.

Demokrati og bæredygtighed?

*”Læreruddannelsen skal forberede de studerende til at virke aktivt, selvstændigt og ansvarligt i udvikling af folkeskolen i henhold til folkeskolens formål og **i et demokratisk og bæredygtigt perspektiv**”*

(BEK nr. 374 af 29/03/2023, Retsinformation.dk).

Vi står derfor med en opgave både på læreruddannelsen og på skolerne, hvor vi skal finde ud af, **hvordan bæredygtig (ud)dannelse kan tænkes ind i skolens fag** og hvordan bæredygtig dannelse kan **relateres til demokratisk dannelse**.

Bæredygtighed i fagene?

Biologi

Undervisningen giver indsigt i, hvordan viden om naturvidenskaben og dens væsen kan udvikle elevers forståelse for egen krop, hvordan elever får indlevelse i og tilknytning til naturen og bæredygtig anvendelse af naturgrundlaget.

Historie

De udvikler historisk overblik, får indblik i fortidige liv og verdner, og kvalificerer deres historiebevidsthed og forståelse af historiebrug. Dermed opnår de indsigt i, hvordan skolefaget kan styrke elevers demokratiske, kritiske og konstruktive stillingtagen og forståelse af, hvad der udgør bæredygtig samfundsforandring.

Musik

-forholde sig til egen musiklærerpraksis med henblik på et bæredygtigt musiklærerliv personligt og i samarbejde med andre.

Undervisningskompetencer i bæredygtighed?

- Ifølge UNESCO er centrale mål for bæredygtighedsundervisningen rettet mod både det **kognitive**, det **socio-emotionelle** og det **adfærdsmæssige** domæne.
- Men **hvilke kompetencer** skal en lærer og en læreruddanner have for at undervise i bæredygtighed?
- Erfaringer med undervisning af læreruddannere viser, at der er **udfordringer knyttet til undervisning "for" bæredygtighed**, altså de mere normative aspekter (Persson, Einarson & Melen 2023)
- På baggrund af UNESCO's læringsmål argumenter flere for, at bæredygtighedsdidaktik må have **fokus på udviklingen af elevernes handlekompetencer** – hvilken didaktik kan understøtte dette?

Arbejdsark med spørgsmål

Mål med bæredygtighedsundervisningen?	Nødvendige undervisningskompetencer?
Underviser i ...	
Undervisning om eller for bæredygtighed?	Barrierer for bæredygtighedsundervisningen?

Henvisninger

Litteratur:

- Bubandt, N. (2021). *Antropocæn Historien om verden af i morgen*, DJØF forlaget, 1. udgave, 1. oplag.
- Jensen, B. B., and Schnack, K. (1997). The Action competence Approach in Environmental Education, *Environmental Education Research*, (2), 163-178.
- *Håbets og handlingens pædagogik – undervisning i verdensmål og bæredygtighed*, (2021). A. Højholdt og T. Ravn-Pedersen (red.), Hans Reitzels Forlag, 1. udg., 1. oplag.
- Lewis, S. L. and Maslin, M. A. (2015). Defining the Anthropocæne, *Nature*, 519(12), 171-180.
- Læssøe, J. (2020). Bæredygtighedsbegrebet og uddannelse, J. A. Lysgaard & N. J. Jørgensen (red.), *Bæredygtighedens pædagogik – forskningsperspektiver og eksempler fra praksis*, 17-41, Forlaget Frydenlund, 1. udg., 1. oplag.
- Steffen, W., Grinevald, J., Crutzen, P. and McNeill, J. (2011). The Anthropocene: conceptual and historical perspectives, *Philosophical Transactions of The Royal Society*, 842-867.
- UNESCO (2018). Education for Sustainable Development Goals Learning Objectives, ISBN: 978-92-3-100209-0.

Links:

- Brundtland rapporten (1987), Bæredygtig udvikling: <https://bu.dk/introduktion/baeredygtig-udviklings-historie/1987-brundtland-rapporten/> (15.02.2023).
- “The Wedding cake model”, Stockholm Resilience Centre, Stockholm University: <https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2016-06-14-the-sdgs-wedding-cake.html> (15.02.2023).
- Den nationale faggruppes litteraturliste: <https://www.laereruddannelsenet.dk/wp-content/uploads/BAeREDYGTIGHED.docx.pdf>